

Egy átlagos fesztivál

Az észak-spanyolországi nagyváros és fürdőhely idén 26. alkalommal rendezett nemzetközi filmfesztivált. Az előző negyedszáz rendezvény nemcsak a gyönyörű helyszín, hanem a díjazott filmek színvonala miatt is emlékeztetéssé vált, néhány egykori nagydíjas alkotás pedig ma már szinte klasszikusnak számít.

Az idei fesztivál több szempontból eltért a korábbi években megszokottól; a központi spanyol szervek helyett ezúttal mindent az autonómiájukért harcoló baszk szervezetek irányítottak, a hivatalos versenyen kívül külön szekcióban vetítették az elsőfilmes, elsősorban

spanyol filmrendezők alkotásait, ugyancsak külön sorozatban mutatják be a legnevesebb női rendezők filmjeit, s közülük néhányan (Larissa Sepityko, Mészáros Márta, Nelly Kaplan és mások) személyesen is megjelentek, s kifejtették véleményüket filmjeikkel kapcsolatban. Végül pedig egy újabb szekcióban azokat a filmeket vetítették, melyek az elmúlt 20 évben készültek, de Spanyolországban politikai és művészi okok miatt akkor nem kerülhettek bemutatásra. A legnagyobb figyelem azonban, mint minden filmfesztivál esetében, a hivatalos verseny műsorát követte; ebben idén 15 ország

(köztük öt szocialista ország) 21 filmje szerepelt. A viszonylag sok film ellenére a neves rendezőkből és színészekből álló zsűrinek nem volt nehéz dolga; az idei nagydíjat, az Aranykagylót Robert M. Young amerikai rendező *Alambrista* című filmje nyerte el.

A történet egy Robert Ramirez nevű mexikói fiatalemberről szól, aki elhatározza, hogy az Egyesült Államokba szökök munkát keresni. Ezért illegálisan átlépi a határt, és elindul az „ígéret földjére”. Már korábban átszökött társai rövid időn belül megtanítják arra, hogyan kell úgy viselkednie, mint az igazi „gringók”,

Claude Chabrol: *Vérrokonok*

Pasquale Festa Campanile:
Casanova visszatérése

meg. A megdöbbentő történet arról szól, hogy egy fiatal francia diplomatát hogyan szerveznek be a külföldi titkosszervezetek, s a beszerzés során milyen modern technikai berendezéseket, eszközöket használnak fel munkájuk minél eredményesebbé tétele végett. Manuel Gutiérrez Aragon műve is erős politikai elkötelezettséget mutat. A történet főhőse egy gyógyíthatatlan betegségben szenvedő lány, aki tudtán kívül elárulja az 1970-es úgynevezett Burgosi per ellen szervekedő társait, (baszk hazafiakat ítelt ekkor halálra a katonai bíróság). Ana Belen, az egyik legismertebb spanyol színésznő játssza a női főszerepet, de példás igyekezete sem tud segíteni a rendezőn, hogy túlbonyolított zsákutca ne jusson.

A legjobb női alakítás

a délamerikai származású amerikaiak, hogy ne bukjon le a rendőrök előtt. A csak a mesékben létező jól fizető munkát azonban nem sikerült megkapnia, majd lebukik, és rövid időn belül hazatoloncolják. A fiú azonban újra neki-rugaszkodik, s ezúttal is sikerrel próbálkozik a határátlépéssel, sőt munkát is kap egy nagy ültetvényen, ahol találkozik rég nem látott apjával, de találkozásuk igen rövidéletű lesz. A film egy másik, amerikai filmekben szinte sohasem látható Amerikáról szól, a kizsákmányoltak, az illúziójukat vesztett kisemberek Amerikájáról, a hazátlanok, a gyökértelenek Amerikájáról.

A zsüri e döntése a jelenlevők nagy egyetértésével történt, mint ahogy a legtöbben azzal is egyetértettek, hogy a három második díjat, az Ezüstkagylót Mészáros Márta: *Olyan mint otthon*, Michel Delville francia rendező: *Az 51-*

es dosszié és Manuel Gutiérrez Aragon spanyol rendező *Alvajárók* című műve kapta.

Mészáros Márta Magyarországon most bemutatott filmje mind a két vetítés alkalmával nagy figyelmet keltett, s a sajtókonferencián záporozták a kérdések a rendezőnőhöz. Michel Delville Guy Perrault magyarul is megjelent regényét filmesítette

John Cromwell és Lillian Gish — Robert Altman:
Esküvő című filmjében

Geraldine Chaplin az *Esküvő* című amerikai filmben.
Rendező: Robert Altman

díját Carol Burnett kapta Robert Altman: *Esküvő* című filmjében nyújtott teljesítményéért. Az amerikai rendező ezúttal is egy amerikai mítoszt, a szép, megihitt családi esküvőt veszzi célba. Nem deheroizál, hanem „csak” a valóságot, a hazug képmutatások világát mutatja be hol szatirikusan torzító tükörben, hol drámai erővel. Az előre nem látható események hatására (nagyamama váratlan halála, hivatlan vendégek, rövidzárlat) lehull a társasági álarc először a két meghívott

család minden egyes tagjáról, majd a boldognak hitt ifjú párról is. Az esküvői ünnepség után szétszéledő násznép már nem a rokonszenves „amerikai nagy Család”, hanem nevetséges, megvetendő figurák sokasága. A film nagy lehetőséget kínál a színészek számára, a díjazott szítnésző például az ifjú anyóst alakítja, aki hol megvetően, hol büszkén fogadja egy testes másik családbeli, részeg férfi tolatkodó udvarlását, s hitetlenkedő tekintetének emlékét bizonyára sokáig megőrzik maguk-

Manuel Gutiérrez Aragón: Alvajárók

ban a film nézői. Altman e filmjében korábbi alkotásainak megszokott színészei játszanak, de az Altman-„család” ezúttal tovább bővült, Geraldine Chaplinnel és Vittorio Gassmannal; az előbbi az esküvő rendezésével megbízott iroda megbízottját, az utóbbi az egyik, az olasz származású család fejét alakítja, s ennek során kitűnő különszámot rögtönöz, az esküvőre váratlanul betoppanó, eltűntnek hitt testvérét alakító színésszel.

A zsüri a legjobb férfialakítás díját José Sacristan spanyol színésznek ítélte oda, Pedro Olea: *A férfi, akit őszi virágnak hívtak* című filmjében nyújtott teljesítményéért. A film valóban Sacristan jutalomjátéka, hiszen szinte a lehetetlent is el tudja hitetni: egyszerre játszik egy anyját rajongóan szerető fiatal férfit, egy éjszakai lokálban fellépő travesztitát, és egy megszállott, anarchista ügyvédet; bár állítólag a címszereplő ember valóban élt Barcelonában, századunk

harmincas éveiben, az extrém történet így nehezen hihető. Sacristan díja valószínűleg nemcsak e valóban bravúros alakításnak szól, hanem rendkívüli hazai népszerűségének.

A filmfesztivál egyik legeredetibb alkotása Gonzalo Herralde spanyol rendező a *Pedralbesi gyilkos* című dokumentumfilmje volt. A személyesen is megjelent címszereplő egy elvetemült, beteges hajlamú ember, akit halálra ítélték, de I. János Károly király megkegyelmezett neki. A rendező mindenfajta erőltetett didaktikusság nélkül mutatja be azt az életpályát, mely kizárólag ide juthatott; bár ugyanakkor elítéli a spanyol bíróságok rutinszerű, túl gyors munkáját, valamint megkérdőjelezi a börtönviszonyok nevelőhatását is.

A fesztivál két legnagyobb csalódását az olasz és a kanadai versenyfilm okozta. Az olasz tévé által készített, Pasquale Festa Campanile által rendezett *Ca-*

sanova visszatérése című film a híres és hírhedett kalandor utolsó nőügyét taglalja. Casanova immár öregen és fáradtan kártyán elnyeri azt a lehetőséget, hogy egyetlen éjszakát egy fiatal és szép lánnyal tölthesse. majd pedig párbajban megöli a lány szeretőjét. Az Arthur Schnitzler művén alapuló film lassú, vontatott, és magán viseli a rosszul sikerült irodalmi adaptációk valamennyi tulajdonságát. A kanadai versenyfilmet pedig Claude Chabrol, a francia újhullám egykori meghatározó alakja készítette *Vérrokonok* címmel. A teljesen szabályos krimi főszerepeit Stephanie Audran és Donald Sutherland alakítják.

Összegezve: az elmondotakból nyilván kiderül, hogy az idei San Sebastian-i Filmfesztivál kevés újdonságot hozott; de színvonala elérte a hasonló szintű, más nemzetközi bemutatószorozatok átlagát.

SÓLYOM GÁBOR